

Istraživački izvještaj o istraživanju manjinskog stresa i kvaliteti života stranih radnika u Hrvatskoj

Tadić, Iva

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **2024**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:303:122519>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-22**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Institute for Migration Research - Institutional repository for storing papers and data sets](#)

INSTITUT ZA ISTRAŽIVANJE MIGRACIJA

TRG STJEPANA RADIĆA 3

10000 ZAGREB

**ISTRAŽIVAČKI IZVJEŠTAJ O ISTRAŽIVANJU
MANJINSKOG STRESA I KVALITETE ŽIVOTA KOD STRANIH RADNIKA U HRVATSKOJ**

Autor: dr. sc. Iva Tadić

Zagreb, veljača 2025.

Citiranje publikacije

APA stil

U tekstu:

- prvo citiranje: (Tadić, 2024)
- Naknadna citiranja: (Tadić, 2024)

U popisu literature:

- Tadić, I. (2025). *Istraživački izvještaj istraživanja o manjinskom stresu i kvaliteti života kod stranih radnika u Hrvatskoj*. Institut za istraživanje migracija.

Harvard stil

APA stil

U tekstu:

- prvo citiranje: (Tadić, 2024)
- Naknadna citiranja: (Tadić, 2024)

U popisu literature:

- Tadić, I. (2025). *Istraživački izvještaj istraživanja o manjinskom stresu i kvaliteti života kod stranih radnika u Hrvatskoj*. Institut za istraživanje migracija.

Čikago stil

APA stil

U tekstu:

- kratka bilješka: Tadić, *Istraživački izvještaj*, 2024.
- cjelovita bilješka: Iva Tadić, *Istraživački izvještaj istraživanja o manjinskom stresu i kvaliteti života kod stranih radnika u Hrvatskoj* (2024).

U popisu literature:

- Tadić, Iva. *Istraživački izvještaj istraživanja o manjinskom stresu i kvaliteti života kod stranih radnika u Hrvatskoj*. 2024. Institut za istraživanje migracija.

Uvod

Posljednjih godina primijećen je povećan priljev stranih radnika u Hrvatsku, što za hrvatsko društvo u cjelini predstavlja nove izazove. No, osim analize doprinosa stranih radnika gospodarstvu, važno je usvojiti pristup usmjeren na osobu te holistički promatrati ove socijalne promjene, uzimajući u obzir karakteristike i iskustva samih stranih radnika te analizirajući njihovo iskustvo u Hrvatskoj, na primjer proživljavaju li manjinski stres te kako subjektivno procjenjuju svoju kvalitetu života.

Teorijski okvir istraživanja

Osim životnih događaja, izvor stresa mogu biti i uvjeti iz socijalne okoline. Članovi manjinskih skupina, zbog svog društveno pripisanog podređenog statusa u društvu i samim time otežanim ili onemogućenim pristupom raznim socijalnim i ekonomskim prilikama, doživljavaju veće količine stresnih događaja koji su posljedica njihovog manjinskog položaja, odnosno zato jer se nalaze u socijalnim situacijama koje su znatno drugačije od onih s kojima se susreću većinske skupine.

Prema Meyerovom modelu manjinskog stresa, ovaj socijalno utemeljen manjinski stres odnosi se na kroničnu i povećanu razinu stresa koju doživljavaju članovi stigmatiziranih manjinskih grupa, uzrokovanu distalnim (objektivnim, vanjskim) i proksimalnim (subjektivnim, unutarnjim) stresorima. Manjinski stres dovodi do raznih negativnih posljedica, između ostalog do oslabljenog psihičkog i tjelesnog zdravlja, što ima sveobuhvatne posljedice na pojedinčevu kvalitetu života.

Osim modela manjinskog stresa, korišten je i Cumminsov Homeostatski model subjektivnog blagostanja prema kojemu na subjektivnu kvalitetu života, osim objektivnih čimbenika (društveni, ekonomski i politički), utječu i subjektivna percepcija fizičkog, materijalnog, društvenog i emocionalnog blagostanja, osobnog razvoja i svrhovite aktivnosti. Na temelju meta-analize provedenih istraživanja u području kvalitete života, Cummins (1996) zaključuje da se subjektivna kvaliteta života sastoji od sedam domena: materijalno blagostanje, zdravlje, produktivnost, intimnost, sigurnost, zajedništvo i emocionalno blagostanje, da je relativno stabilna te da se aktivno kontrolira i održava unutar predvidivog raspona viših pozitivnih vrijednosti. Izrazito negativan utjecaj može ugroziti homeostazu, ali postoji tendencija vraćanja na prethodnu, „normalnu” razinu zahvaljujući kognitivnom mehanizmu homeostaze koji može biti trajnije narušen uslijed ekstremnih i/ili dugotrajnih negativnih utjecaja.

Metodološki okvir istraživanja

Istraživanje je provedeno u listopadu 2024. godine. U istraživanju je korišten mješoviti istraživački nacrt. Kvantitativni dio istraživanja proveden je online metodom, na prigodnom uzorku stranih radnika (N=79) iz zemalja južne i jugoistočne Azije te sjeverne Afrike. Uzorkovanje je provedeno metodom snježne grude. U kvalitativnom dijelu istraživanja provedeno je 5 polustrukturiranih intervjua sa stranim radnicima koji su se izjasnili da govore engleski jezik, a koji nisu sudjelovali u kvantitativnom dijelu istraživanja.

Baterija za kvantitativni dio istraživanja razvijena je na engleskom jeziku, a potom su je na bengalski (Bangladeš), hindi (Indija), nepali (Nepal) i tagalog (Filipini) preveli suradnici iz tih zemalja kojima je to materinji jezik. Baterija se sastojala od kratkog upitnika sa socio-demografskim podacima, Međunarodnog indeksa dobrobiti PWI za mjerenje subjektivne kvalitete života, kratke verzije Perceived stress scale za mjerenje razine stresa te upitnika za identificiranje distalnih i proksimalnih stresora koji je razvijen za potrebe ovog istraživanja. Za kvalitativni dio istraživanja korišten je polustrukturirani intervju koji je obuhvaćao iste teme kao i baterija u kvantitativnom dijelu istraživanja. Sudjelovanje u istraživanju bilo je anonimno, a sudionici su na početku dali informirani pristanak. Provedbu istraživanja odobrilo je Etičko povjerenstvo Instituta za istraživanje migracija u rujnu 2024., čime je osigurana usklađenost s potrebnim standardima istraživačke etike.

Cilj istraživanja

Glavni cilj:

Glavni cilj istraživanja bio je, koristeći postavke Modela manjinskog stresa kao konceptualnog okvira, provjeriti njegovu prikladnost za objašnjenje iskustva stresa kod stranih radnika u Hrvatskoj te posljedice tog stresa na subjektivnu kvalitetu života.

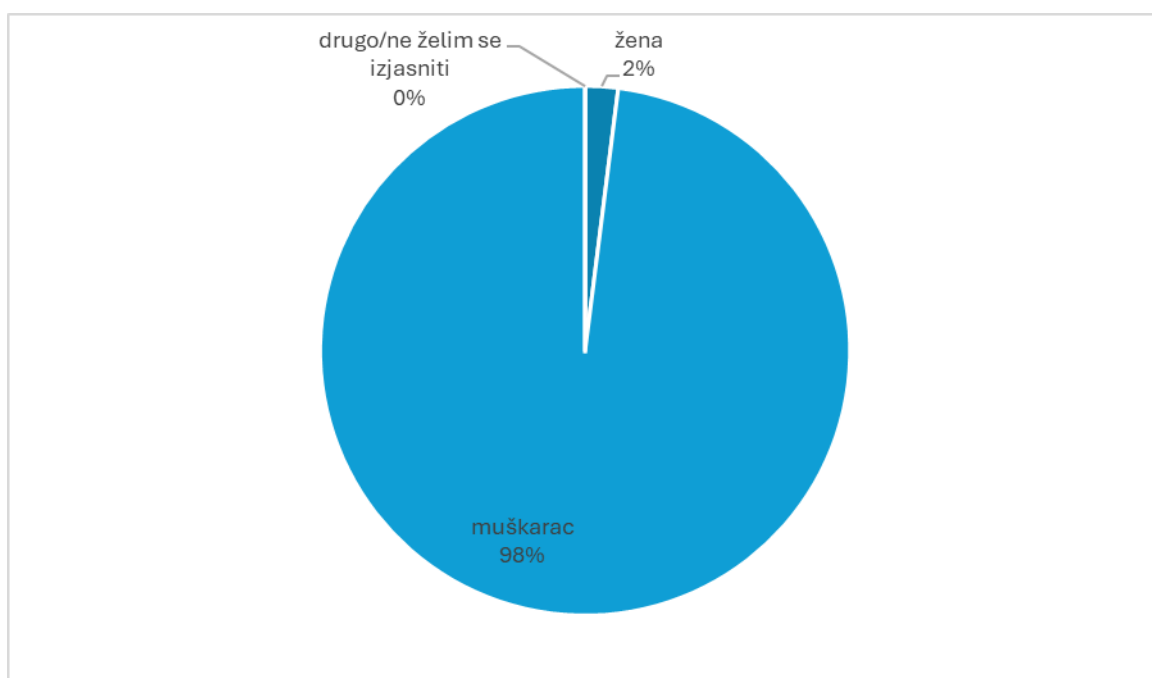
Specifični ciljevi:

- istražiti socio-demografske karakteristike stranih radnika u Hrvatskoj
- istražiti subjektivnu kvalitetu života stranih radnika u Hrvatskoj
- istražiti razinu stresa stranih radnika u Hrvatskoj

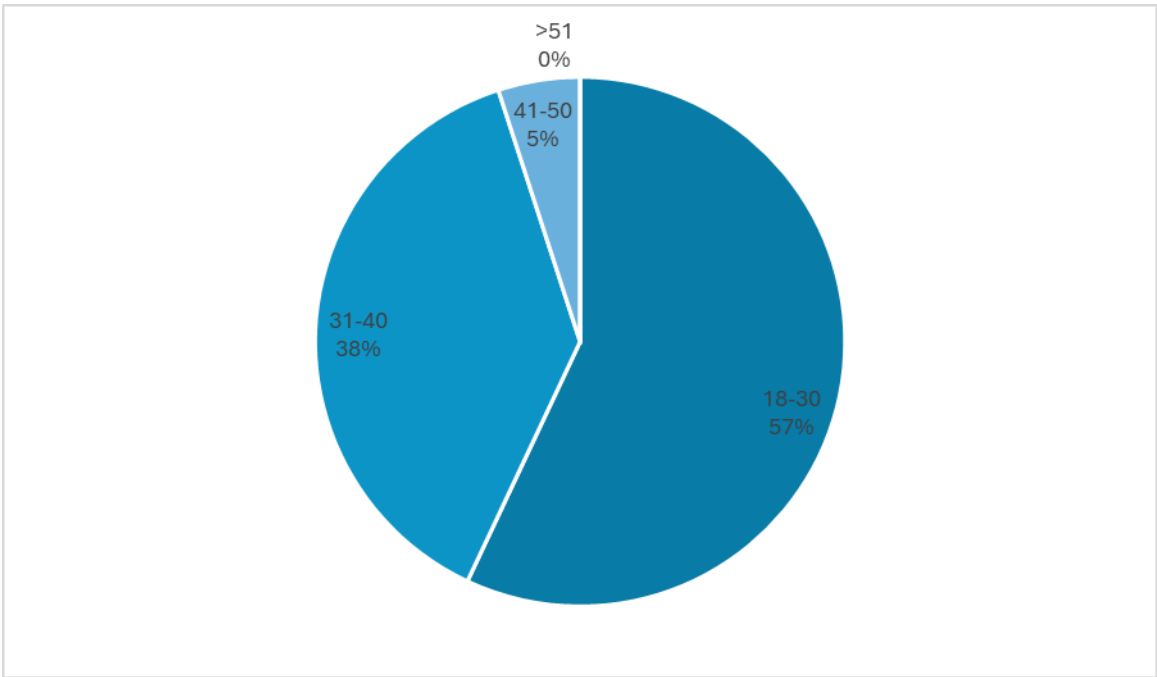
- istražiti postojanje iskustva manjinskog stresa kod stranih radnika u Hrvatskoj te proksimalne i distalne faktore koji doprinose tom stresu
- istražiti procjenu ukupnog, fizičkog i psihičkog zdravlja

Rezultati istraživanja

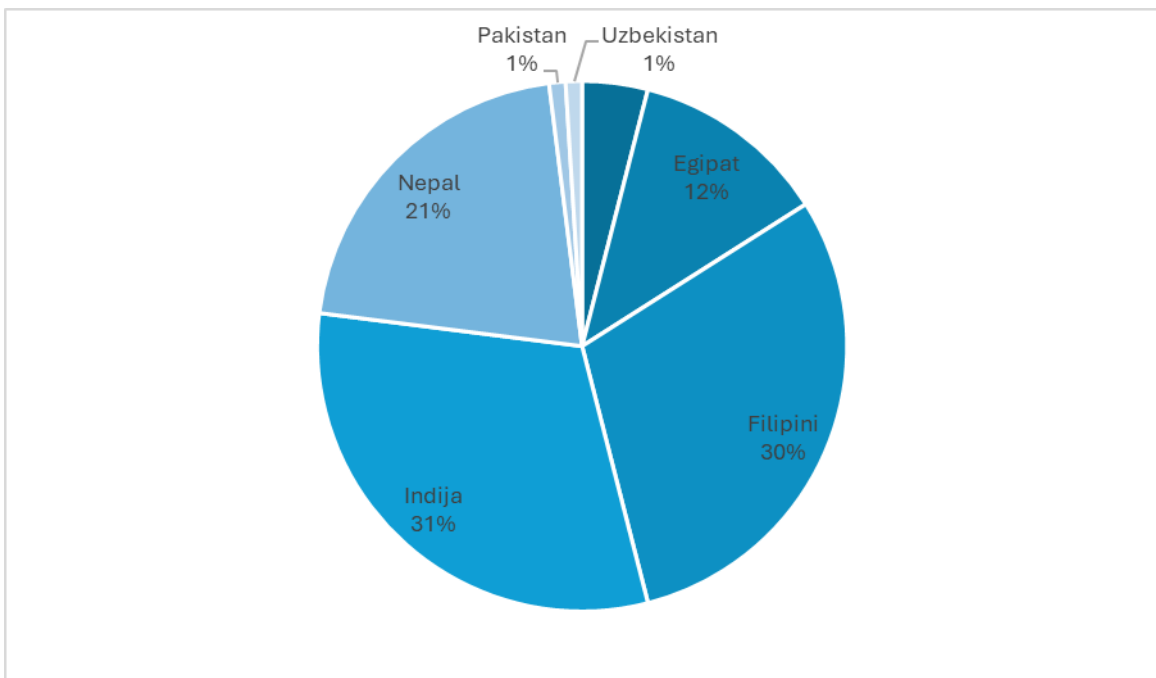
Grafikon 1: Spol sudionika

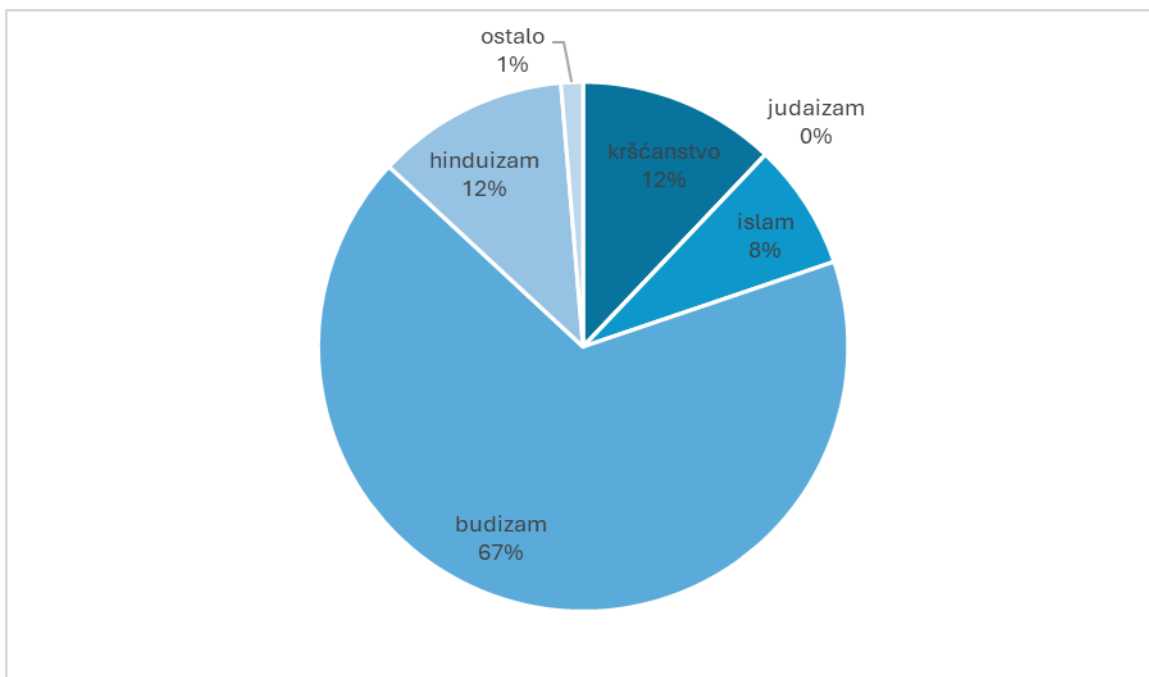
Grafikon 2: Dob sudionika

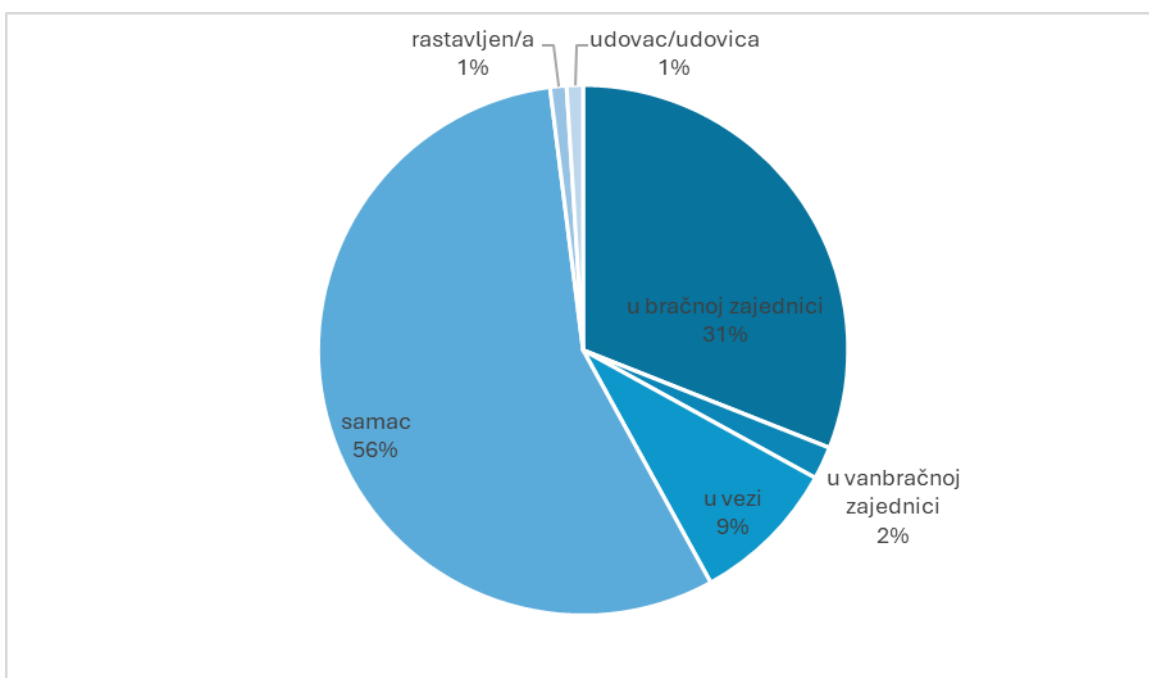
Grafikon 3: zemlja porijekla

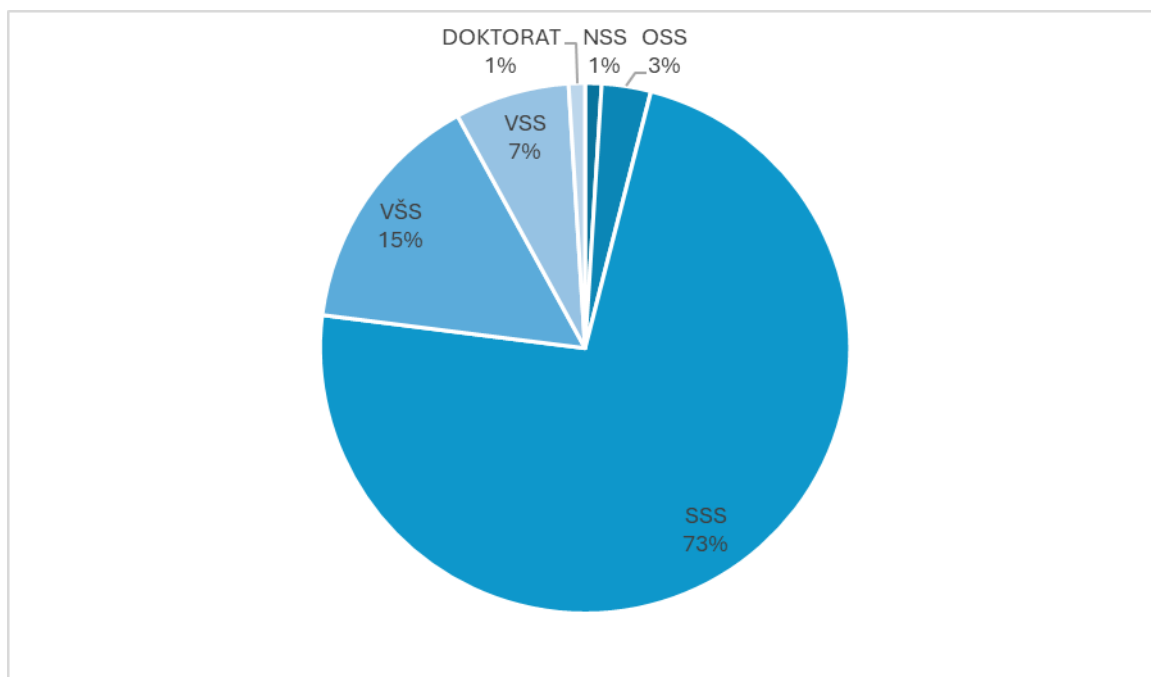
Grafikon 4: vjeroispovijest

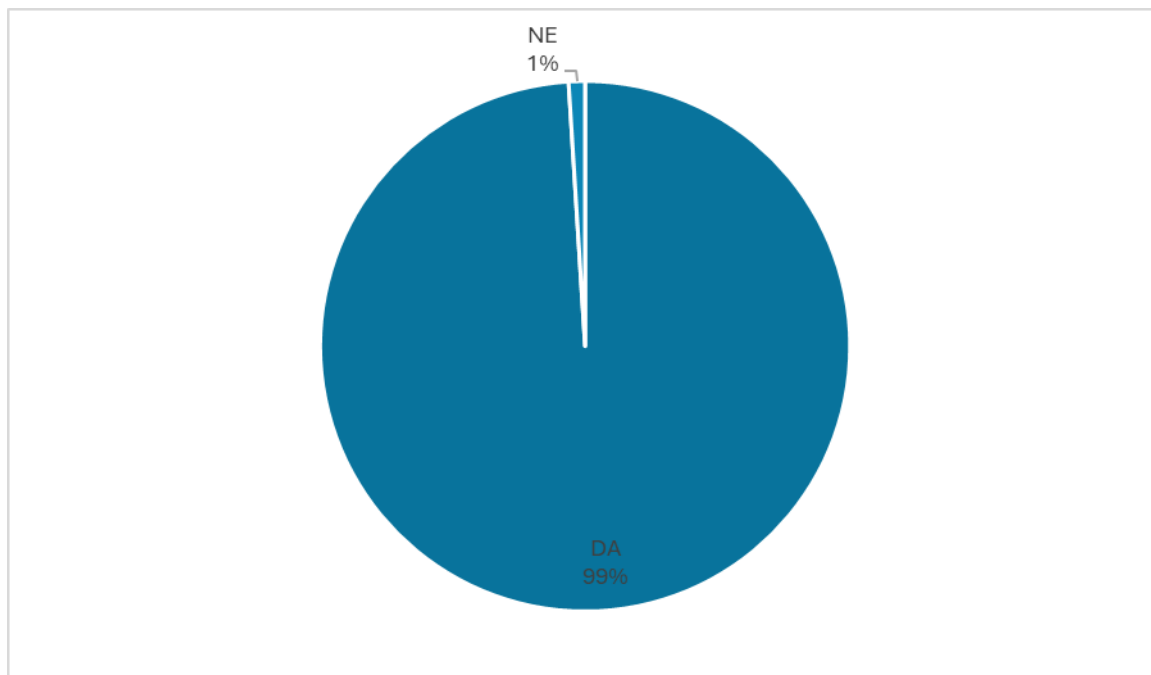
Grafikon 5: bračni status

Grafikon 6: razina obrazovanja

Grafikon 7: Samo-identifikacija kao pripadnika manjinske zajednice

Tablica 1: djelatnost zaposlenja

Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	0%
Rudarstvo i vađenje	0%
Prerađivačka industrija (prehrambena, tekstilna, papirna, metalna...)	13%
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	0%
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije oko	0%
Građevinarstvo	21%
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	17%
Prijevoz i skladištenje	28%
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	6%
Informacije i komunikacije	0%
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0%
Poslovanje nekretninama	0%
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0%
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	0%
Obrazovanje	0%
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	0%
Umjetnost, zabava i rekreacija	0%
Ostale uslužne djelatnosti	14%
Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0%

Kvaliteta života

Međunarodni indeks dobrobiti

International Wellbeing Index, PWI, (International Wellbeing Group (2013). Personal Wellbeing Index: 5th Edition. Melbourne: Australian Centre on Quality of Life, Deakin University, <http://www.acqol.com.au/instruments#measures>

pretpostavljena teorijska vrijednost: 70 +/- 2,5%

subjektivna kvaliteta života na uzorku: 46.28

najveće zadovoljstvo: domena životnog postignuća

najmanje zadovoljstvo: domena osjećaja pripadnosti zajednici

Razina stresa

Perceived stress scale PSS

Cohen, S., Kamarck, T., & Mermelstein, R. (1983). A global measure of perceived stress. Journal of Health and Social Behavior, 24, 385-396.

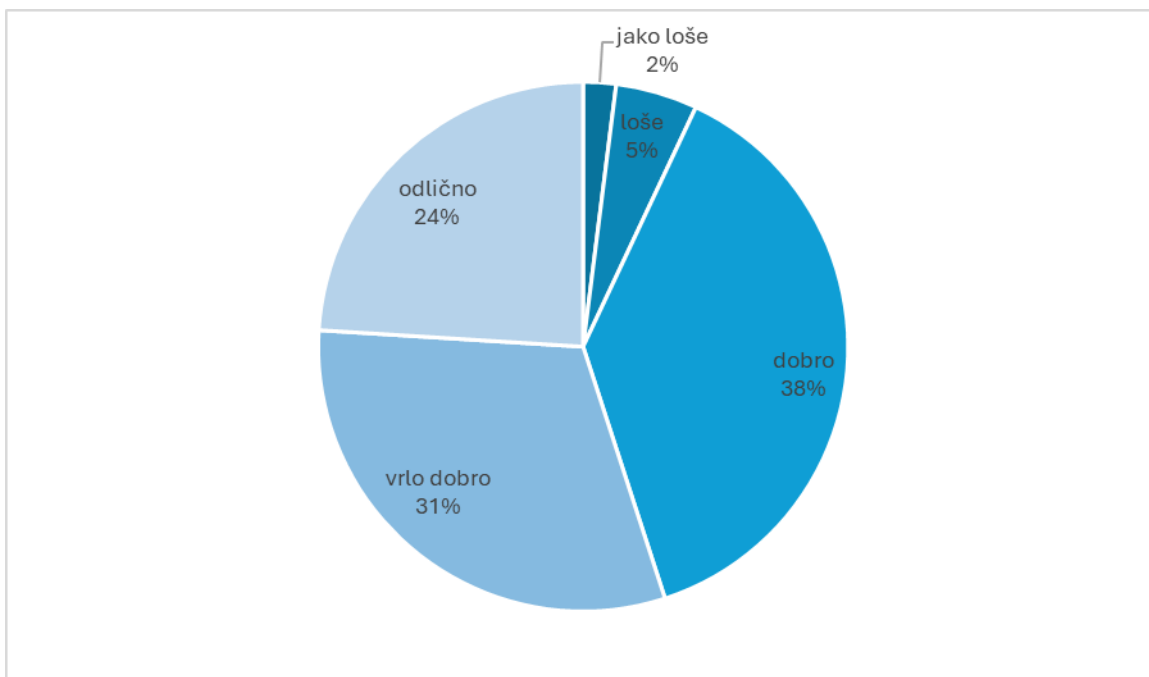
srednja vrijednost stresa na uzorku: $M = 31.7$, $SD = 5.74$

Stresori - značajni prediktori stresa

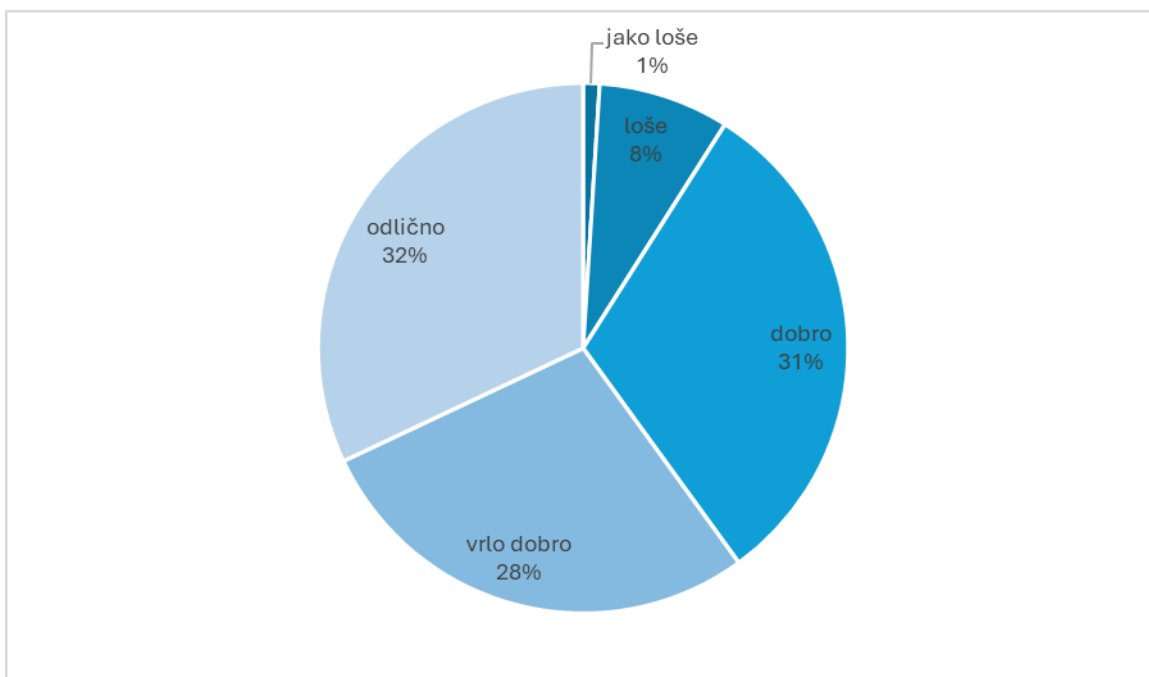
Upitnik za mjerenje proksimalnih i distalnih stresora razvijen za potrebe ovog upitnika

- **Distalni stresori**
 - diskriminacija
 - osjećaj isključenosti i neprihvatanja u društvu
 - verbalna agresija
 - fizička agresija
 - socijalna podrška
 - nedovoljna podrška obitelji i prijatelja
 - okolnosti
 - nezadovoljstvo materijalnom situacijom
- **Proksimalni stresori**
 - očekivanje odbacivanja
 - samoizolacija zbog očekivanja odbacivanja

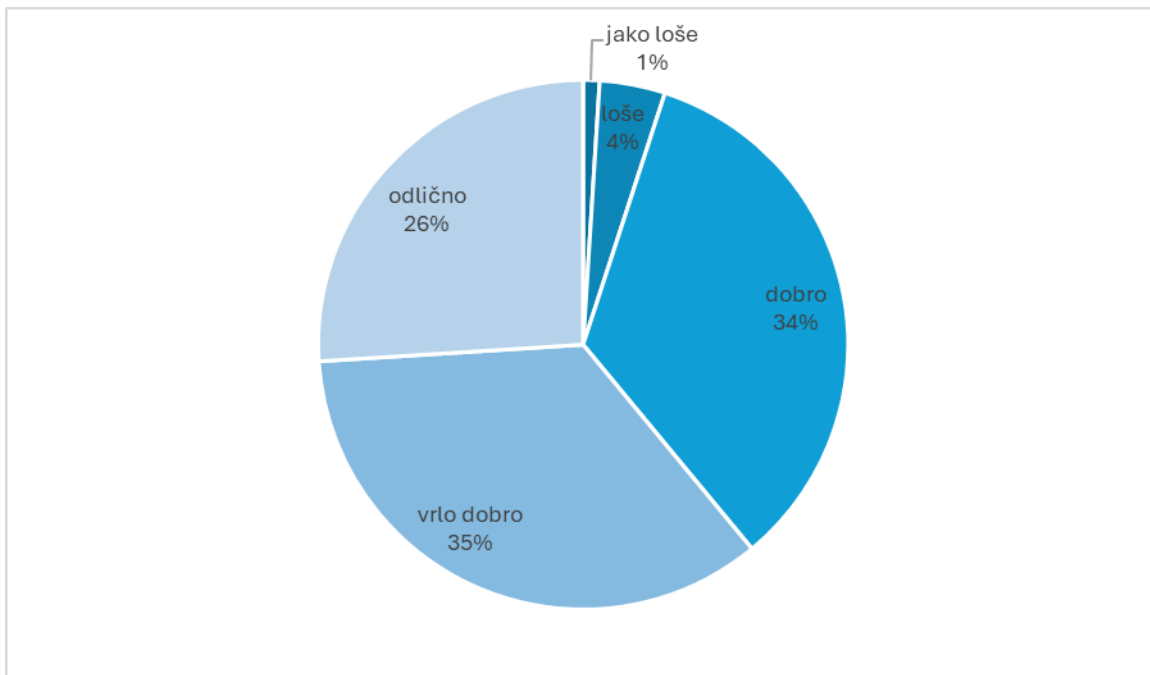
Grafikon 8: procjena tjelesnog zdravlja

Grafikon 9: procjena psihičkog zdravlja

Grafikon 10: procjena ukupnog zdravlja

Zaključak

Rezultati ovog istraživanja, osim za produbljanje teorijskih znanja i daljnju validaciju Meyerovog modela, bit će korisni i kreatorima migracijskih i integracijskih politika te poslodavcima u Hrvatskoj u poboljšanju kvalitete života i uspješnijoj integraciji stranih radnika u Hrvatskoj.